

VITALIJA DUNČIENĖ. NEVISAVERTIŠKUMO KOMPLEKSAS VEDA Į SUSINAIKINIMĄ.

Šiomet moksleivių ateitininkų stovykloje Dainavoje (JAV) keturiolikmečiai sprendė jiems svarbius uždavinius. Vienas stovyklautojas pasakojo, kad jie, penki lietuvaičiai, prieš nakties miegą, pradėjo aptarinėti, kur norėtų ateityje gyventi. Jų svajonių gyvenimo vietos buvo labai skirtingos: Australija, Lietuva ir Ispanija. Kai Aras visų užklausė “Ar jūs esate pasiruošę mirti už Lietuvos laisvę?”, vyrukai susimastė. Lietuva, tas nedidelis žemės gabalėlis, – vieta, už kurios laisvę buvo pasiruošę mirti visi penki išeivių vaikai. Toks paauglių nusiteikimas – daugelio išeivijos protų ir rankų lipdytos meilės Lietuvai išraiška.

Nesakysiu, kad visi išeiviai turi vienodas vertybes. Išeivių yra visokiausių. Yra ir tokių, kurie bėga nuo savo lietuviško paveldo, lietuviškos bendruomenės, lietuviškų vaikų mokyklų ir stovyklų, kaip velnias nuo kryžiaus. Jeigu jie galėtų savo prigimtį ar lietuvišką akcentą nusiplauti, tai trintų save su šiurkščiausiu šepėčiu, kad tik neliktų nė mažiausio lietuviybės pėdsako. Jiems nerūpi nei Lietuva, nei jos priimami įstatymai. Ne apie juos kalbėsime šiame straipsnyje, nes jų nebedomina panašios temos.

Lietuvos valstybė švenčia ir džiaugiasi, kad jau praėjo ketvirtis amžiaus, kaip ji pati, savo laisva valia, kuria savo ateitį. Jau ketvirtis amžiaus Lietuvos valstybė išbraukinėja iš savo piliečių sarašų tuos, kurie priėmė gyvenamos vietos pilietybę užsienyje, norėdami legalizuotis, ar gauti valdišką darbą, ar bijodami būt išsiųsti iš šalies. Jų vaikai, sulaukę 18 metų, yra verčiami rinktis, kurios šalies pilietybę

nori prarasti. Migracijos departamento duomenimis pirmąjį 2015 m. pusmetį Lietuvos pilietybės neteko tiek asmenų kiek per visus praėjusius metus. Pirmąjį šių metų pusmetį Lietuvos pilietybės atsisakė 19 žmonių, 408 asmenys jos neteko tapę kitos valstybės piliečiais. Galima maždaug apskaičiuoti, kiek per ketvirtį amžiaus Lietuva neteko savo lietuviakalbių piliečių.

Tuo tarpu Amerikos latviai didžiuojasi, būdami pilnateisiais Latvijos piliečiais. Demokratinės laisvos valstybės parlamentas nutarė, kad Latvijos piliečiai, įregistruojantys Latvijos pilietybę kaip latviai arba lyviai, taip pat išeiviai, turi teisę išlaikyti bet kurios kitos valstybės pilietybę. Nepaisant kokią kitą pilietybę turi Latvijos pilietis, pagal savo teisinius santykius su Latvija jis yra laikomas tik Latvijos piliečiu. Viso pasaulio latviai – Latvijos piliečiai, turi teisę ir pareigą didžiuotis ir rūpintis savu žemės lopinėliu, puoselėti savo kalbą ir bendromis jėgomis kurti savo valstybę.

Amerikos estai džiaugiasi, kad nors Estijos Konstitucija ir nepripažįsta dvigubos pilietybės, bet estų įstatymai neleidžia valdžios biurokratams atimti iš Estijos piliečių jų pilietybių, kurias jie įgijo gimimu. Taigi, asmenys, įgiję JAV pilietybę natūralizacijos būdu, turi ir Estijos pilietybę, jeigu jie (ar jų tėvai, seneliai) yra

gimę Estijos piliečiais. Ši situacija Amerikos ambasados (Estijoje) tinklapyje nusakoma sekančiais žodžiais: “Although Estonian law generally does not permit dual nationality, Estonian law also provides that a person who has the right to Estonian citizenship from birth cannot have his/her citizenship taken away. Accordingly, a number of individuals who have claims to Estonian citizenship from birth carry both Estonian and U.S. passports (such as Estonians who move to the United States and naturalize as U.S. citizens).” Kiekvienos valstybės noras ir pastangos išsaugoti savo piliečius ir vienyti juos visus bendram tikslui – valstybės stiprinimui – kelia tokiai valstybei ir jos piliečiams pagarbą.

Lietuvos Konstitucijoje irgi yra prirašyta daug gražių teiginių: “Lietuvos Respublikos pilietybė įgyjama gimstant; Žmogaus teisės ir laisvės yra prigimtinės; Žmogaus privatus gyvenimas neliečiamas; Informacija apie privatų asmens gyvenimą gali būti renkama tik motyvuotu teismo sprendimu ir tik pagal įstatymą.” Nežiūrint visų šių gražių teiginių, Lietuvos piliečiai, priėmę gyvenamos vietos pilietybę, “naikinami” savos, laisvos vyriausybės rankomis. Lietuviakalbė Lietuva tuštėja ir nyksta. Ypač tai skausmingai jaučiasi, nuvykus į Lietuvos mažesnius miestelius ir kaimus.

Stebint šią situaciją iš šono supranti, kad Lietuvos valstybės pastangos “sunaikinti lietuviakalbius ‘dvigubinius’ piliečius” yra tik viena iš priemonių kuriant Lietuvoje betautę visuomenę. Prieš pusantro šimto metų K. Marksas ir F. Engelsas įrodinėjo, kad mažos tautelės-“šiukšlės” turi būti sunaikintos, nes jos trukdys vykdyti pasaulinę revoliuciją. (Friedrich Engels. “The Magyar Struggle“. *Neue Rheinische Zeitung*. 13-01-1849). Šių mąstytojų teorija tebėra gyva Europos socialinių inžinierių galvose: kuo mažiau valstybėje tautiškumo, tuo daugiau pilietiškumo, progresyvumo, tobulumo, gerumo, pakantumo, tolerantiškumo ir t. t. Taigi, Lietuvos politinio elito užsidegimas kurti progresyvią betautę visuomenę įtakoja visus jų žodžius, įstatymus, veiksmus ir visos Lietuvos likimą.

Štai teisininkas, Mykolo Romerio universiteto profesorius, buvęs Lietuvos Konstitucinio Teismo teisėjas Vytautas Sinkevičius Lietuvos Seime sukritikavo Teisingumo ministerijos siūlomą referendumui “dvigubos pilietybės” formuluotę: “Lietuvių kilmės asmenys gali būti ir kitos valstybės piliečiais”. Jis sakė: “Tai labai nekorektiškas siūlymas – visus Lietuvos piliečius bandoma suskirstyti pagal jų tautybę. Akivaizdi diskriminacija. Nemanau, jog galima išskirti vien lietuvių kilmės asmenis...”

Lietuviška žiniasklaida, įkvėpta tų pačių betautės visuomenės kūrimo idėjų, imasi atitinkamai formuoti išeivio lietuvių stereotipą. Žiniasklaidoje pilna straipsnių, kuriuose karikatūriškai tyčiojama iš išeivių. Paminėsiu tik kelis straipsnių pavadinimus: „Emigravai? Ir gerai, durniau“, „Naujoji emigrantų karta: melži abi šalys ir gyveni sau“, „Vištgaudžiai iš Lietuvos nori pamokyti Angliją“, „Piliečiu gali būti tas, kas čia mokesčius moka“, „Danai sukūrė dainą apie nusikaltėlių tautą – lietuvius“, „Škotijoje kavinei vadovaujanti emigrantė: lietuvis lietuviui gerklę gali perkąsti“. Kuriami straipsniai apie išeivių gobšumą ir planus apvogti tautiečius Lietuvoje. Keliami klausimai (Jūratė Laučiūtė): „Ko konkrečiai emigrantai laukia iš Lietuvos piliečio paso?“ Ir atsakoma su įvertinimu: „...Mūsų tautiečiai užsienyje kartu su pasu tikisi sulaukti nemokamų vizų, nemokamo mokslo bei nemokamo gydymo Lietuvoje – šalyje, iš kurios jie bėga kaip iš žemėje įsikūnijusio pragaro! Ciniška? Infantilu? Bet užtat kūdikiškai atvira, tuo ir pasidžiaukime.“

Deja, neima dėžiaugsmas matant, kaip tikslingai manipuluojama informacija kuriant atitinkamą išeivių stereotipą. Lietuvos teisingumo ministras kalbėjo apie tai, kad jis planuoja pasiūlyti paminėtas privilegijas išeiviams. Bet žurnalistės rankose, ministrui priklausantys žodžiai, staiga, buvo priskirti ciniškiems išeivių reikalavimams Lietuvai. [Teko girdėti kaip Lietuvos intelektualai, susirinkę diskutavo apie išeivijos lituanistines mokyklėles, kurios „žaloja lietuviukus, mokindamos juos apie kunigaikščius ir gintarą“ ir „lietuviškuosius getus užsienyje, kuriuose negali vystytis asmenybės“.](#)

Lietuvos žiniasklaidos nuomonių skyreliuose spausdinami keisčiausi skaitytojų pasisakymai. Bet jeigu pabandysi užstoti išjuokiamą išeivį ar bandysi paaiškinti, kad išeiviai neplanuoja išnaudoti tautiečių Lietuvoje, tada tavo nuomonei skyrelyje vietos neatsiras. Tavo pasiūsta nuomonė tik pradings virtualioje erdvėje be jokio pėdsako ar atsako. Ji netinkama lietuviškos žiniasklaidos formuojamai ideologinei linijai.

Betautės visuomenės kūrimas sėkmingai vyksta ir pačioje Lietuvoje. Žiniasklaidoje skelbiamos anonimų parašytos istorijėlės apie stebuklingus svetimtaučius jaunikius ir laimingą gyvenimą kartu, įkvepia jaunimą kurti šeimas su svetimtaučiais/-tėmis. Pasigyrimai, kokiose užsienio šalyse praleidžiamos nepakartojamos atostogos ir kokioje stebuklingoje užsienio šalyje anūakai auga, kuria madą ir ragina neatsilikti. Kurstomas kasdieninis pyktis ir nusivylimas savo rinkta valdžia, įkvepia neapykantą savo valstybei ir abejingumą Lietuvos likimui. Vystosi nevisavertiškumo kompleksas: kitur geriau, kiti geresni ir teisingesni...

Lietuviško nevisavertiškumo kompleksas jau įamžinamas net paminklais. Vilniuje nėra paminklo Jonui Basanavičiui ar vyskupui Motiejui Valančiui, bet yra Frankui Zappai, Johnui Lennonui, kurie ne tik kad Lietuvoje nėra buvę, bet kažin ar žinojo, kur ta Lietuva randasi. Iš Šilutės rajono yra kilę daugybė garsių žmonių, bet spalio mėn prie Nemuno kranto, Rusnėje, bus atidengtas paminklas Indijos herojui Mahatmai Gandhi ir jo draugui Hermannui Kallenbachui.

Žinoma, Lietuvai piliečių niekada nepritrūks. Į Lietuvos duris jau beldžiasi tūkstančiai Azijos ir Afrikos gyventojų: per ateinančius dvejus metus Lietuva įsipareigojo priimti 325 pabėgėlių (Latvija priims - 250; Estija - 150). Žiniasklaidoje skelbiama, kad "Už vieno pabėgėlio perkėlimą priimančiai valstybei bus mokama 6 tūkst. eurų vienkartinė išmoka. Iš ES struktūrinių fondų 2014-2020 m. Lietuvai skirta 10,8 mln. eurų prieglobsčio sistemos plėtrai ir pabėgėlių integracijai bei gražinimui". Kas gi pasakys, kad tai nepelningas verslas?

Šį nelabai linksną straipsnelį noriu pabaigti sovietiniais laikais girdėtu anekdotu, kuris labai tiksliai apibūdina lietuviškąją savivertę. Komunistų partijos generalinis sekretorius L. Brežnevas nutarė aplankyti visas tris Baltijos

respublikas. Nuvažiavęs į Estiją, Brežnevas visur vaikščiojo susikišęs rankas į kišenes. Kai jo patarėjas perspėjo, kad rankas kišenėse laikyti yra nemandagu, Brežnevas jam atkirto „Estijoje yra labai daug mūsų priešų, todėl aš esu pasiruošęs gintis ir abiejose rankose turiu po pistoletą.“ Nuvažiavus į Latviją, Brežnevas kišenėje su pistoletu slėpė tik vieną ranką, nes ten buvo mažiau jo priešų. Atvažiavęs į Lietuvą, Brežnevas, vaikštinėjęs atsilošęs ir ant užpakalio susidėjęs abi rankas. Patarėjui paklausus, kodėl jis susidėjo rankas ant užpakalio, Brežnevas paaiškino: „Lietuvoje gyvena daug tokių, kurie nori man sulysti į užpakalį be muilo, todėl aš turiu saugotis“.

Keičiasi santvarka, keičiasi valstybių vadovai, keičiasi žmonių kartos, bet lietuvių noras įtikti, pataikauti svetimiams savuosius niekinant ir menkinant išlieka visada toks pat stiprus. Liūdna, kad laisva Lietuvos valstybė, pasirinkusi betautės visuomenės kūrimo kelią, išugdė savo piliečiuose tautinio nevisavertiškumo kompleksą. Tautinio nevisavertiškumo kompleksas – kelias į tautinį susinaikinimą. Šio pasirinkimo rezultatus jau stebime. Lietuvos valstybės įstatymais surūšiuoti pagal išvykimo laiką ir tarpusavyje sukiršinti išeiviai neranda tarpusavyje sutarimo – lietuviškos bendruomenės ir parapijos užsienyje nyksta. Jauni emigrantai nenori jungtis į išjuoktus lietuviškuosius getus ir labai greitai nutautėja. Žmonės Lietuvoje savo nevisavertiškumo kompleksą skandina alkoholyje. Pagal [“USA Today”](#) duomenis Lietuvos gyventojai pagal suvartojamą alkoholio kiekį vienam gyventojui, pasaulyje užima trečiąją vietą. Lietuvos moterys pirmąją besaikio alkoholio suvartojimu. Lietuva pasaulyje turi daugiausia alkoholikų – 10% visų gyventojų sudaro alkoholikai. Menkinami Lietuvoje žmonės emigruoja svetur, ieškodami ne tik sotesnės duonos, bet ir pagarbos asmenybei, pastoviai pildydami emigrantų gretas.

2016 m. spalio 9 d. planuojamas rengti referendumas “dvigubos pilietybės” klausimu. Tūkstančiams, kuriems šis klausimas aktualiausias, jau atimta teisė pasisakyti. Bus įdomu, ar Lietuvos žmonės, įtikėję savo politinių ideologų idėjoms apie tautinės valstybės ydingumą ir išeivių gobšumą, padės paskutinį tašką lietuviškosios Lietuvos egzistencijai? O gal jie pasisakys už tautinės Lietuvos valstybės egzistenciją ir nuspręs, kad Lietuva turi ypatingai rūpintis lietuviais, o lietuviai – Lietuva. Betautė Lietuva, tai tik buvusios tautinės Lietuvos valstybės geografinis pavadinimas Europos žemėlapyje ir nieko daugiau.

Vitalija Dunčienė

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY